

KULTURELE RAAD OOSTENDE

RAPPORT OMTRENT DE OOSTENDSE NIET-OPENBARE RADIO'S.

=====

De werkgroep niet-openbare radio heeft tijdens de voorbije maanden een studie gewijd aan de positie, de uitzendingen en de programma's van de zes niet-openbare radio's in haar werkgebied: Andromeda, California, Galaxy, Noordzee, Romantica en 't Visschertje. Hierbij werd uitgegaan van :

1. Een vooraf opgemaakt en door de werkgroep goedgekeurd vragenschema (zie verder).
2. Een openhartig gesprek met de woordvoerders van de zes Oostendse vrije radio's.
3. Luisterrapporten vanwege de werkgroepleden.

De medewerking vanwege de radio's zelf was vrij tegemoetkomend, al moest wel eens aangedrongen worden. De v. z. w. 's die deze radiostations beheren werden in kennis gesteld van de mogelijkheid aan te sluiten bij de Kulturele Raad Oostende. Hierop zijn tot nog toe 5 v.z.w.'s van niet-openbare radio's ingegaan. Radio Noordzee en Galaxy traden reeds toe, de aansluiting van de drie andere zenders is nog in onderzoek. In verschillende gevallen klonken de antwoorden van de radiowoordvoerders vrij eufemistisch, wat de verslaggever ertoe aanzette de werkgroepleden eigen luisterrapporten te laten opmaken om de verklaringen tijdens de gesprekken aan de realiteit te toetsen en zo te komen tot een zo objectief mogelijk werkstuk over de niet-openbare radio in het werkgebied van de Kulturele Raad (zenders opgesteld op het grondgebied van Oostende). In een latere fase kan de werkgroep zich eventueel ook beraden over de zenders die buiten het Oostends grondgebied staan opgesteld maar binnen het Oostends spektrum toch konfortabel beluisterbaar zijn en dus van invloed zijn op het kultureel leven van Oostende. Zowel de kamer 'Vrije Tijd' (verslaggever Roland Clauw - Willemsfonds) als de kamer 'Vorming' (verslaggever Jacques Kalter Geloofskontakt) als de kamer 'Kunsten' (verslaggever Redy Steenkiste - Ruimte) van de Kulturele Raad waren van oordeel dat de 'Werkgroep niet-openbare radio' met dit rapport degelijk werk heeft afgeleverd. Die kamers van de Algemene Vergadering hadden echter wel enkele bedenkingen die verder in het rapport verwerkt zijn. In algemene zin betreurde de kamer 'Vrije Tijd' wel dat het rapport op zichzelf minder streng oordeelt voor Radio Andromeda en Radio Noordzee dan wel voor de andere niet-openbare radio's die teveel over dezelfde kam geschoren worden. De kamer 'Kunsten' suggereerde dat de vrije radio's dichter bij de 'Werkgroep niet-openbare radio' zouden betrokken worden, zodat voor menig Oostends oor de etherhinder waaraan vrije radio's zich vaak bezondigen uit de weg zou kunnen worden geruimd. De kamer 'Vorming' vroeg zich af of het eigenlijk wel de taak is van de Kulturele Raad een soort voogdijschap uit te oefenen over de vrije radio's. De verslaggever van het rapport verduidelijkte dat de Kulturele Raad dit in geen geval wenst te doen en steeds in haar adviserende rol blijft. Hij rekent immers tot zijn specifieke taak een stimulans te zijn ter kwaliteitsverbetering inzake het bedrijven van niet-openbare radio binnen het Oostends spektrum. De kamer beaamde dat radio een niet onbelangrijke vorm van cultuurbeoefening en -verspreiding is waarbij de kwaliteit nog sterk vatbaar is voor verbetering.

I. DE VRAGENLIJST. Aangezien op het ogenblik van de enquête nog geen officiële zendvergunningen waren uitgereikt, werd de woordvoerders van de stations gevraagd naar hun kansen op erkenning. Ook werd gepolst naar de motivatie van hun opzet: waarom doen zij aan 'vrije radio' of niet-openbare radio en wat willen ze er uiteindelijk mee bereiken. In verband met de programma's die worden uitgezonden wou de werkgroep weten in hoeverre de dosering die destijds in het erkenningsdossier (aan de minister en de raad van niet-openbare radio's) werd opgegeven nu nog gerespekteerd worden: ontspanning, informatie, cultuur en animatie. Heeft het radiostation een programmaleider of een samengesteld programmakollege? Hoe ver gaat de bevoegdheid? Volgens welke normen worden medewerkers aangeworven? Worden medewerkers die aan deze normen niet voldoen uitgesloten? Hebben de programmamakers inspraak bij eventuele evaluatie? Wordt er iets gedaan aan de opleiding van het studio personeel en de programmamakers? Hoe vinden de luisteraars hun weg in de programmatie? Wordt een gezonde contrastverhouding in de programma's gerespekteerd (alle genres, geen veto tegen bepaalde genres die de voorkeur van bepaalde programmamakers niet meedragen, veto van programmaleiding tegenover platen die vulgair zijn, politiek al te tendentius zijn, partijpolitiek getint zijn, kwetsend voor bepaalde ideologische luisteraars of groepen of gewoon al te banaal of technisch onaanvaardbaar, zoals vals gezongen, slecht geperste plaat, muzikaal onverantwoord, ...) ? Vragen werden ook gesteld naar aandacht in de programma's voor klassieke muziek, licht klassiek, sfeerprogramma's, kabaret of luisterliedjes. Uitdrukkelijk werd aan de diverse radiostations gevraagd of zij er een eigen hitparade op nahouden, hoe deze wordt samengesteld, in hoeverre er terzake binding is met een ander station of (kommerciële) binding met een krant, tijdschrift of platenfirma. Wat betreft de informatie werd uitgegaan van de begrippen 'harde informatie' (zijnde het echte aktualiteitsnieuws) of 'zachte informatie' (kulturele promotie, info omtrent verenigingsactiviteiten e.d.). De werkgroep wilde weten of voor de nieuwsgaring een redaktieverantwoordelijke met eventuele beroepsvorming verbonden is, of er niet selectief wordt gewerkt tegenover bepaalde verenigingen of luisteraarsgroepen en of er benevens lokale informatie ook nationaal of zelfs internationaal nieuws wordt uitgezonden. Wat verstaan de lokale radio's omtrent 'animatie' ? Volgens de erkenningskommissie en dus ook volgens de werkgroep gaat het over publieke uitzendingen, live of op band, eventueel in (bij wet verboden) rechtstreeks relais. Eventuele kommerciële bindingen... Deze vraagstelling was uiteraard nogal delikaat en de antwoorden van de radiowoordvoerders niet al tijd even oprecht. Toch meende de werkgroep deze vragen te moeten stellen om zich een zo juist mogelijk beeld te kunnen vormen omtrent het vrije radiogebeuren in ons werkgebied. In verband met de verplichting (volgens het erkenningsdossier dat aan de minister diende toegestuurd) werden ook nog vragen gesteld omtrent het geven van vormende programma's, het aan bod brengen van lokale cultuurverspreiders en artiesten, zowel als het cultuurleven in het algemeen. Belangrijke vraag ook: wordt bij dit alles belang gehecht aan de goeie smaak van de programmamakers? Tenslotte werd nog gevraagd of het nu ook voor radio wettelijk voorzien 'recht op antwoord' van de luisteraars wordt erkend en hoe dat in de praktijk eraan toe gaat. Worden programma's waar betwisting mogelijk is (nieuws, duiding, interviews) opgenomen voor eventuele bandcontrole?

II. DE GESPREKKEN MET DE ZES STATIONS. Het zou ons natuurlijk te ver voeren de gesprekken die wij aan de hand van de vragenlijst voerden letterlijk weer te geven. Wij beperken ons tot een globale vergelijkende indruk, met specifieke bemerkingen per zender die dan ook typerend zijn voor deze lokale omroep.

a) globale indruk: het onderzoek van de werkgroep heeft in elk geval aangetoond dat lokale radio de hobby-sfeer ontgroeid is. Bij het ontstaan van het fenomeen waren het hoofdzakelijk CB-ers die er zich mee inlieten: zij droomden er immers van om praatjes met plaatjes de ether in te sturen. Hoogstens zat er onder hen ook een verwoed radioamateur die eindelijk de kans zag om ook aan omroep te doen of mensen die van kindsbeen af de radiomikrobe te pakken hadden en zich in dit medium hoopten uit te leven. Na dat prille amateuristisch begin ging een groot deel van de vrije radio's te lande zich ontpoppen tot de commerciële tegenhangers aan wal van wat de zeezenders destijds op zee waren. Ook hier aan de kust en te Brugge hebben duidelijk dergelijke aspiraties geleefd. Alhoewel het jarenlang getreuzel van de wetgever veel zaken heeft laten misgroeien en een misbruik, van het fenomeen niet-openbare radio ongetwijfeld in de hand heeft gewerkt, toch hebben het Koninklijk Besluit Willoxc (oktober 1981) en het Dekreet op de Niet-Openbare Radio van 1982, in elk geval één hoofdkorrektie aangebracht: niet-openbare radio mag zich uitsluitend ontplooiën als LOKALE RADIO binnen een komfortzone tot maximaal 8 km (straal). Gewapend met deze wettelijke beschikkingen hebben de parketten de brutaal-kommerciële bedoelingen van enkele 'groten' tot hun wettelijk-verantwoorde proportie teruggebracht. Sindsdien zijn zelfs machtige binnenlandse vrije radio's als Maeva (Asse), Contact (Brussel), WLS (Kluisberg) en VBRO (Brugge) in Oostende niet meer te beluisteren. Toen Radio Maeva, in een krampachtige poging om tijdens het toeristisch hoogseizoen toch vanop de kust te opereren, de antenne van Radio Galaxy ter beschikking kreeg, werd dit na enkele weken door het parket verhinderd: de wet verbiedt inderdaad netvorming tussen verschillende stations. Van de zes zenders die vanuit Oostende opereren had vooral Radio Noordzee (pionier van de Oostendse radio's een gelijksoortige ambitie : hij wou op zeker ogenblik de hele kust van De Panne tot Knokke, en liefst met inbegrip van de hele Brugse agglomeratie bestrijken. Deze ambitie werd door het Brugse parket stelselmatig ingedijkt. Zelfs het opzet om te gaan uitzenden vanop het Europacentrum (104 m. hoog) kon de bedoeling hebben om met wettelijk voorzien vermogen toch op natuurlijke wijze een ruim zendbereik te bestrijken. Ook dit werd, op last van het parket, technisch ingedamd door het op antenne uitgestraald vermogen te verlagen in verhouding tot de antenne-hoogte. Volgens de woordvoerders van Radio Noordzee is dit zendvermogen intussen teruggeschroefd tot 15 watt, vanop 104 meter hoogte. Dit geeft toch nog zekere winst in zendbereik. In dit verband zei ons één van de woordvoerders van Radio Noordzee dat hij zijn zender tot in De Panne (25 km) beluisteren kon. In de praktijk stelden wij evenwel vast dat de comfortzone van Radio Noordzee zich niet verder uitstrekt dat een tiental kilometer straal, eventjes meer dus dan wettelijk voorzien. In verband met Radio Noordzee stelde een lid van de werkgroep nog vast dat deze zender in de omgeving van het Europacentrum BRT 2 op 101,5 mhz stoorde. Het bleek duidelijk dat het wel degelijk Radio Noordzee was, te horen aan de presentatie. Tijdens de bespreking in de kamer tijdens de algemene vergadering hielden de vertegenwoordigers van Radio Noordzee vol dat die storingen onmogelijk zijn, ook volgens metingen van de RTT. Volgens een zegsman van Radio Andromeda kan de concentratie van zenders in het stadscentrum onderlinge storingen veroorzaken en reflecties geven op officiële frequenties (BRT). De vijf andere zenders houden zich strikt aan de wettelijke voorschriften, zelfs Radio Andromeda waarvan de antenne ook hoger opgesteld staat dan de voorziene 36 m. boven de zeespiegel. Van Radio Andromeda moet trouwens gezegd worden dat hij van meetaf aan gestart is in wettelijk verantwoorde voorwaarden. Zelfs op gebied van reclameboodschappen heeft deze ambitieuze Oostendse omroep zich steeds het meest strikt opgesteld in afwachting van de haar beloofde zendvergunning en wellicht ook de nieuwe wettelijke beschikkingen die er inzake het uitzenden van reclame nog kunnen komen. Radio Noordzee heeft zich in dit opzicht steeds agressiever opgesteld: deze Oostendse radio heeft, zowel technisch als inzake reclame,

steeds bewust aan 'grensverschuiving' gedaan: het uittesten hoever men eigenlijk kan gaan zonder opgepakt te worden. Radio Noordzee zendt dan ook zonder schroom alle mogelijke reclameboodschappen uit, zonder zich hierbij op te stellen als zuiver lokale radio, want men zendt ook nationale reclame uit.

De vier andere Oostendse radio's beweerden tijdens ons onderzoek met evenveel klem dat zij in niets de wettelijke beschikkingen overtraden: noch technisch noch inzake reclame. Technisch konden we inderdaad vaststellen dat noch Radio Romantica, noch Radio California, noch Radio Galaxy, noch 't Visschertje afwijkt van het voorziene zendbereik. We hebben vastgesteld dat Radio Romantica in een straal van een halve kilometer rond zijn zender storend is voor de beluistering van andere zenders, en zelfs BRT 2 verdringt. Dit is het geval in de Koningstraat, Koninginnelaan en omliggende straten. Radio California heeft, ondanks de stellige ontkenningen van zijn woordvoerders, last van reflecties die tot ver in de officiële FM-frekwentie reiken. Ook in de Stuiverstraat en omliggende straten wordt geklaagd over reflecties en storingen door deze zender. Radio 't Visschertje heeft ook last van reflecties, vooral in de omgeving van de Nieuwpoortsesteenweg tot in de Troonstraat en op een gedeelte van de Elisabethlaan. Dit kan verband houden met een te lage opstelling van de zendantenne die trouwens ook het zendvermogen een eind beneden de wettelijke voorziening houdt; in het Oostends stadscentrum wordt de beluistering al moeilijk. Een woordvoerder van dit station verzekerde ons dat zeer binnenkort de zendmast van 15 meter tot op 25 meter hoogte zal worden gebracht, wat zowel het zendbereik zou vergroten als de reflecties verminderen. De verhoging van de antenne zou nu doorgevoerd zijn en de refklecties verminderd.

b) programmatie: de meest evenwichtige en meest ruime programmatie is ongetwijfeld bij Andromeda te vinden. De programmadienst is trouwens sterk gestructureerd, niet in handen van één persoon maar van verschillende programmacolleges. Er is zelfs een speciaal programmacollege dat de verantwoordelijkheid heeft over de nachtuitzendingen. Er wordt erg kieskeurig omgegaan met het kiezen van programmamakers en presentators. Vooraleer iemand voor de mikrofoon mag komen wordt hij wekenlang uitgetest en wordt eventueel eerst ingeschakeld als studiopersoneel. De informatie beperkt zich niet tot lokaal nieuws maar breidt zich uit tot nationaal en zelfs internationaal nieuws. De vraag stelt zich hierbij of dit wel de rol is van lokale radio. Radio Andromeda zit wel enigszins verveeld met de naam van haar station die bedenkingen zou kunnen opleveren in verband met (verboden) kommerciële bindingen met 'Hotel Andromeda' van waaruit wordt uitgezonden. Ook live uitzendingen vanop het terras van 'Andromeda' lokten reacties vanwege het parket uit. Daarna is Radio Andromeda er vrijwillig mee gestopt. De woordvoerders van dit station menen dat zij uiteindelijk niet naar een andere benaming moeten uitzien omdat hun V.Z.w. totaal onafhankelijk is van Hotel Andromeda, waar zij nochtans gevestigd zijn en uitzenden.

Ook Radio Noordzee heeft een vrij evenwichtige programmatie, alhoewel dit station zich meer en meer opstelt als een popstation en de eenzijdige smaak van de jonge luisteraars in 't gevlei tracht te komen. De verhouding Nederlandstalig-anderstalig was vooral enkele maanden geleden bedenkkelijk te noemen. Radio Noordzee is wel sterk inzake lokale informatie en animatie. De aanwerving van nieuwe medewerkers is niet zo biezonder streng: beluisteringsbandje insturen kan al volstaan. Vandaar de zeer frekwente wisseling van medewerkers. Een deel van de programma's worden te Gent aangekocht, met het voordeel dat ze vrij professioneel klinken maar met het nadeel dat zij overkomen als passe-partout programma's zonder lokale inbreng. Passe partout programma's ('syndicated programs') zijn trouwens wettelijk niet toegelaten (netvorming?). Bij de plaatselijke medewerkers laat het professionalisme wel te wensen over.

Radio Galaxy stopt dit tekort aan medewerkers het jongste jaar op met gastprogramma's van kulturele en politieke verenigingen. Dit werd in een schrijven van Radio Galaxy ook medegedeeld aan de Kulturele Raad. Door inspanningen om met gastprogramma's van o.a. politieke jongerengroeperingen en woordvoerders van kulturele-, sport- en andere verenigingen afwisseling te

brenge, kunnen de programma's in hun geheel gunstig beïnvloed worden. Op voorwaarde achter dat die gastprogramma's door de programmaleiding van het station zelf in de hand gehouden worden: radiofonisch bewerkt, op een verantwoorde wijze muzikaal ingekleed en gemonteerd. Hierbij dient aangestipt dat gastprogramma's door politieke (jongeren) verenigingen volgens het dekreet niet toegelaten zijn. Wat programma's door kulturele verenigingen betreft: het is niet omdat die verzorgd worden door bekende personen met naam in de kulturele wereld, dat die personen ook vakkundig goede radio kunnen maken. In vele gevallen wordt het oeverloos gepraat dat naar radiomaat dient gemonteerd te worden. Vaak is de presentatie van die programma's niet radiofonisch. De inbreng van Radio Galaxy in het radiofonisch geschikt maken van die gastprogramma's is onbestaande of zeer miniem, dit werd althans vastgesteld na ettelijke beluisteringsproeven. Op gebied van lokaal nieuws wordt inderdaad een goede inspanning gedaan door beroep te doen op een persmedewerker die ervaring heeft inzake nieuwsgaring door zijn jarenlange medewerken aan het agentschap Belga. Er is hu ook een nieuwsvoorziening door de groep 'O.R.N.'. Van zijn kant heeft Radio Andromeda nieuwsvoorziening door de groep V.U.M. (Standaard-Nieuwsblad). De werkgroep heeft zijn bezwaren tegen nieuwsvoorziening door gekleurde krantengroepen omwille van het gevaar geselekteerde berichtgeving en partijpolitieke beïnvloeding van de luisteraars. Alhoewel wordt aangenomen dat dergelijke nieuwsvoorziening door krantengroepen tenminste vakkundig is en beter dan eigen nieuwsgaring die het gevaar inhoudt ongecontroleerd te zijn, mogelijks ongenueanceerd of verkeerd geduide informatie te bevatten. Radio Andromeda motiveert anderzijds het geven van nationale en internationale informatie als volgt: heel wat (vooral jongere) luisteraars stemmen af op één lokale radio waarvan zij fan zijn. Door zelf nationaal en internationaal nieuws in digestvorm uit te zenden houden die luisteraars kontakt met het nationaal nieuws en het wereldnieuws.

Bij Andromeda laat men ook opmerken dat de voorzorg genomen wordt alle nieuwsuitzendingen en gesproken programmamodellen op band op te nemen om dus achteraf nog mogelijkheid te bieden voor luisterkontrolle. Ook de uitgezonden teksten blijven bewaard. Radio 't Visschertje reageerde wel heftig in een persartikel tegen het voorbarig gepubliceerde ontwerprapport. Hierin kon uiteraard geen rekening gehouden worden met aanvullingen van de 'Werkgroep niet-openbare radio', de Algemene Vergadering van de Kulturele Raad en zijn Kamers. Toch blijkt dat het station grotendeels de op haar geuite kritiek toegeeft en enkel verontwaardigd is over het publiceren hiervan, terwijl hij meent dat die tekortkomingen ook gelden voor andere stations, ook voor de twee zenders die er het meest gunstig uitkomen. De werkgroep niet-openbare radio kan dit laatste wel in zekere mate onderschrijven maar meent toch dat het niveau-verschil tussen die twee zenders en de rest opvallend groot is. Ook viel het de werkgroep op dat, zoals vermeld, de verklaringen die radiomedewerkers tegenover haar deden wel al te eufemistisch waren. Tijdens luisterproeven werd soms weinig teruggevonden van de opgegeven programmaonderdelen, diversificatie en radiofonische bekommernis.

c) **Presentatie: de beluisteringsopdracht van de werkgroep was vooral op dit stuk zeer delikaat:** uiteraard is er gevaar voor subjektieve beoordeling. Men houdt niet van een bepaalde stem, of van gezwollen dj-presentatie of anderzijds van een al te opzettelijk of gewoon amateuristisch understatement. De werkgroep heeft dan ook getracht naar zo objektief mogelijke maatstaven te zoeken, zoals: - de behoefte aan prettig klinkende radiostemmen: liefst geen versleten stemmen, stemmen zonder harmonischen in diepte of hoogte, vrouwenstemmen die keihard mannelijk klinken of mannenstemmen die eerder vrouwelijk overkomen. En dan is er natuurlijk ook opdringerig nerveus dj-geluid dat wellicht op zijn plaats is in een dicotheek maar anno '85 radiofonisch oud-modisch is geworden en door de grote meerderheid van hedendaagse luisteraars als hinderlijk wordt aanhoord. - de behoefte aan verzorgde presentatie in een aanvaardbaar algemeen Nederlands: liefst geen' gekuist Oostends noch namaak-Hollands. De luisteraar van een niet-openbare radio mag in de toekomst toch op z'n minst eisen dat het voor de mikrofoon gebrachte taaltje niet enkel gramatikaal juist is maar ook korrekt wordt uitgesproken. Ook moet er bij het debiteren van namen en titels in andere

talen een minimum aan kennis zijn: iemand die geen Frans kent moet liefst geen Frans platenurtje voorstellen en in een licht-klassiek programma ondervinden we het weinig verantwoord als we uitspraak-stekels moeten aanhoren als 'Zjohan Strauss', 'Mozaar', 'Kat ja Toerian', e. d. En al hebben heel wat presentators van de meeste Oostendse stations wel moeite met de taal van Julio Iglesias, toch mag men van een presentator verwachten dat hij zich eventueel dokumenteert over de uitspraak van een vreemde titel. Stijlbloempjes als 'Déjane Martain' (voor Dean Martin) zijn beslist ontoelaatbaar: dat is geen radiowerk meer maar geleuter.

- Presentatie-onkunde: waar bij Andromeda het radio-vakwerk het best gerespekteerd, gevolgd door Radio Noordzee waar presentatieonkunde toch niet zo frekvent is, rijzen bij Radio Romantica, Radio Galaxy, Radio 't Visschertje en Radio California de haren vaak te berge. Het is onbegrijpelijk dat de programmaleiding van deze stations terzake niet wat meer zelfkritisch is en bepaalde presentators of programmamakers noch min noch meer weert om het imago van hun station niet zo te schaden als nu het geval is. Radio maken is nog altijd een vak met elementaire regels tegen dewelke men niet kan zondigen zonder zich hopeloos belachelijk te maken. Wat men bij deze stations, naast betere programma's, te horen krijgt is anti-radio. De vraag kan ook gesteld worden of presentators van de meeste Oostendse radio's wel ooit met een voorbereid programma naar de studio komen of dit drie-minuten-voor-de-uitzending goed kome het uit bijeenscharrelen en dan natuurlijk live op antenne de grootste stommiteiten, verkeerde label-informatie e.d. uitkramen, zonder dan nog te spreken van het totaal onevenwicht in de programmasamenstelling. Verreweg de meeste presentators bezondigen zich (bewust?) aan stoplapuitdrukkingen (in vaktaal: stop-gap's) zoals: vervolgens luisteraars; op naar de klok van twaalf; we gaan verder; en nu krijgen wij; en nu de laatste vokale ; de eerste instrumentale ... e.d. Het is duidelijk dat onze vrije radio's (noodgedwongen bij gebrek aan budget?) rekruteren onder minder gevormde personen, met alle gevolgen vandien. Dit is enigszins te verontschuldigen indien een voortdurend waakzame programmaleiding iets tracht te doen aan de opleiding van het mikrofoonvolkje, bestendig richtlijnen geeft en werk maakt van de voorafgaandelijke opleiding van programmamakers en presentators. Maar dat is bij vier op zes Oostendse radio's blijkbaar de minste van de zorgen ofwel schiet de programmaleiding zelf in vorming te kort. De bedenkelijke en vakonkundige stijl van veel niet-openbare radio's is wel degelijk smaakbedervend. Denk maar eens aan gebrekkige stijl en taal, smaakmisvorming door onverantwoorde platenkeuze en door eenzijdige anglofolie in alle jongerenprogramma's, vooral omdat het luisterpubliek van de niet-openbare radio's hoofdzakelijk uit jongeren bestaat. De werkgroep niet-openbare radio is dan ook van oordeel dat, naast de wetgeving die technisch en organisatorisch de niet-openbare radio normeert, ook een dekreet dient uitgevaardigd dat inhoudelijke normen oplegt. Zij acht in elk gebied de Kulturele Raden geschikt om terzake adviserend op te treden met het oog op het verlenen of verlengen van zendvergunningen. "De minister zou dan rekening moeten houden met het advies in zoverre dat hij, bij afwijking, zulks zou motiveren" (Kamer Vrije Tijd).

III. BESLUIT. Op het ogenblik dat de werkgroep dit rapport afsluit (begin'85) zijn een vijftal niet-openbare radio's op het oostends grondgebied officieus erkend. Het zijn: Radio Andromeda, Radio Noordzee, Radio 't Visschertje, Radio Galaxy en Radio Romantica. Deze officieuze erkenning is uiteraard nog voorlopig: het is enkel een erkenning vanwege het Ministerie van Cultuur dat het ingediend dossier in regel werd bevonden en overgemaakt werd aan het Ministerie van Verkeerswezen dat de technische vergunning en de frekwentie dient toe te kennen. Dit laatste is nog steeds niet gebeurd. Derhalve blijft de vroegere chaotische toestand bestendig: ook zij die geen officieuze erkenning kregen zenden onverstoord verder uit. Tot op dit ogenblik doen zij dat immers niet méér illegaal dan de anderen en het is dan ook zo dat het parket niet meer optreedt, behalve bij klacht. Dit dan in afwachting van de uitreiking van de officiële vergunningen en voor zover er geen klachten zijn over ernstige storingen. De parketten treden trouwens ook niet op - en dit dank zij een wenk van de Minister van Cultuur - tegen het ongeremd uitzenden van reclameboodschappen. De wetgeving terzake blijft trouwens uit en ook dit is van aard om het medium niet-openbare radio in een bedenkelijk mercantilisme te laten verzinken dat ook de inhoudelijke waarde van de programma's niet bevordert. Het lanterfanten van de wetgever en van de betrokken ministeries, zowel als de laksheid van de parketten die dienen te waken op de naleving van de bestaande wetgeving, is dan ook te betreuren. De technische en inhoudelijke chaos op de FMband is er enkel groter door geworden. Dat duurt nu al vier jaar en dat is ongetwijfeld al te lang om het nieuwe medium op -een respectabele manier te vormen en naar volwassenheid te leiden. De pogingen van enkele pioniers van de niet-openbare radio kunnen niet opwegen tegen het duidelijk opzet van anderen die in deze niet-openbare radio minder een dienst aan de lokale bevolking dan een winstgevende zaak zien. Dit alles is des te meer waar omdat de honderden niet-openbare radio's te lande inhoudelijk volkomen de vrije hand hebben. Plaatselijk is er geen enkel controle-orgaan dat de Minister van Cultuur, via de nationale raad van de niet-openbare radio kan adviseren voor het eventueel opschorten van een eens afgeleverde vergunning of deze adviezen kan laten meetellen bij de eventuele verlenging van de vergunningen na twee jaar. Enkel een dekreet ter inhoudelijke regeling van de niet-openbare radio's kan hierin verbetering brengen. Hierbij zien wij de plaatselijke Kulturele Raden als aangewezen adviesorganen, wat mede in dit dekreet zou moeten worden voorzien. De Minister van Cultuur zou dienen rekening te houden met hun advies omdat b.v. de Kulturele Raden het enige plaatselijke orgaan zijn dat de plaatselijke radio's bestendig kan beluisteren en eventuele klachten van de plaatselijke bevolking kan opvangen en natrekken. Bij eventuele afwijzing van het advies zou de minister dit dienen te verantwoorden. Zoals de Minister van Cultuur het zelf ooit heeft gezegd: hij kan te Brussel de honderden plaatselijke radio's zelf niet beluisteren noch beoordelen.

Een eventueel inhoudelijk dekreet op de niet-openbare radio zou ook aandacht moeten schenken aan elementaire permanente vorming van radiomedewerkers. Dit zou kunnen geschieden bij middel van cursussen die vanuit erkende vormingsinstituten kunnen worden gegeven en die een vormingsattest zouden afleveren dat bij kandidatuurstelling voor medewerkers vereist wordt. Zo zou het amateuristisch aspect van de niet-openbare radio geleidelijk aan kunnen weggewerkt worden. Trouwens, voor de technische kant van de niet-openbare radio's wordt een technisch-verantwoordelijke, gebreveteerd door de R.T.T., voor elk station verplicht gesteld. Dergelijke permanente vorming zou kunnen gebeuren met de medewerking van centra of verenigingen voor permanente vorming in de schoot van de Kulturele Raad. Dit voorstel kan voor verdere uitwerking naar de werkgroep verwezen worden (Kamer Vrije Tijd) . De uitwerking van deze suggestie lijkt ons een taak te zijn van de wetgever, geadviseerd door de raad van niet-openbare radio's en zeker ook de plaatselijke Kulturele Raden. Enkel een strenge technische controle, strenge controle op de werking van de exploiterende v.z.w.'s, het beteugelen van kommerciële bindingen en belangenvermengingen, maar ook een werkelijke controle op inhoud en vormgeving van de uitgezonden programma's kan de niet-openbare radio verheffen tot dienstverlening aan de plaatselijke bevolking in haar geheel, wiens spektrum zij voor een stuk krijgen

toegewezen. De werkgroep niet-openbare radio's neemt zich voor in de toekomst dit onderzoek uit te breiden tot de niet Oostendse vrije radio's die toch in het Oostends spektrum comfortabel ontvangst hebben. Dit zou moeten leiden tot een uitbreiding van de adviesbevoegdheid van de Kulturele Raden ten overstaan van de omroepen die binnen het eigen spektrum kunnen worden ontvangen.

Dit rapport kwam tot stand na :

- beslissing tot oprichting van een werkgroep niet-openbare radio in de schoot van de Kulturele Raad, op 23/2/84 ;
- gesprekken met de plaatselijke vrije Radio's: 10.05.84 : Radio Noordzee
17.05.84 : Radio Galaxy 21.05.84 : Radio 't Visschertje 28.05.84 : Radio California 25.06.84 : Radio Andromeda 28.06.84 : Radio Romantica;
- het opstellen van een ontwerp-rapport en publikatie ervan in het Mededelingenblad van de Kulturele Raad in januari '85 ;
- bespreking in kamers tijdens de Algemene Vergadering van de Kulturele Raad Oostende op 24/1/85 ;
- verwerking en amendering tot uiteindelijk op punt stellen van het officiële rapport op 28/5/85.